



ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ФАХ

(фахова профілізація «Народні інструменти
(бандура, гітара, балалайка, домра, цимбали)»)

Спеціальність		В5 Музичне мистецтво
Галузь знань		В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Ступінь вищої освіти		Бакалавр
Освітньо-професійна програма		Оркестрова майстерність
Курс		1 – 4
Семестр		1 – 8
Обсяг дисципліни (години / кредити ЄКТС)		720 годин / 24 кредити ЄКТС
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)		Обов'язкова
Мова викладання		Українська
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Доценко Володимир Ігорович
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Професор, заслужений артист України
	Посада	Професор кафедри народних інструментів України
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Dozenko.pdf volodymyr.dotsenko@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Мандзюк Любов Сергіївна
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент, заслужений діяч мистецтв України
	Посада	Доцент кафедри народних інструментів України
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Mandziuk.pdf liubov.mandziuk@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Костогриз Сергій Олександрович
	Науковий	Кандидат мистецтвознавства, доцент

	ступінь, вчене/ почесне звання	
	Посада	Доцент кафедри народних інструментів України
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Kostogryz.pdf sergii.kostogryz@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Ткаченко Вікторія Миколаївна
	Науковий ступінь, вчене/ почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Доцент кафедри народних інструментів України
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Tkachenko.pdf viktoriia.tkachenko@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Костенко Наталія Євгенівна
	Науковий ступінь, вчене/ почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Доцент кафедри народних інструментів України
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Kostenko.pdf nataliia.kostenko@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Кужба Михайло Дмитрович
	Науковий ступінь, вчене/ почесне звання	Доктор мистецтва
	Посада	Старший викладач кафедри народних інструментів України
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Kuzhba.pdf mykhailo.kuzhba@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Сліпченко Ксенія Дмитрівна
	Науковий ступінь, вчене/ почесне звання	Доктор філософії
	Посада	Старший викладач кафедри народних інструментів України
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Slipchenko.pdf kseniia.slipchenko@num.kh.ua
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Шнирєва Анастасія Євгенівна
	Науковий ступінь, вчене/	-

	почесне звання	
	Посада	Викладач кафедри народних інструментів України
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Shnyriova.pdf anastasiia.shnyrova@num.kh.ua
	Інформація про викладача	
	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Кулик Олександр Геннадійович
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	-
	Посада	Викладач кафедри народних інструментів України
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/folk-instruments-of-ukraine/Kulyk.pdf oleksandr.kulyk@num.kh.ua
Мета дисципліни		Підготовка висококваліфікованих фахівців-виконавців, які володіють у гармонійній єдності художньою та технологічною сферами музично-виконавської майстерності. Залучення здобувачів до світової та вітчизняної спадщини музичної культури спрямоване на формування індивідуальних інструментально-виконавських навичок і художньо-естетичного світогляду майбутніх фахівців.
Програмні результати навчання		ПРН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності. ПРН2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого/хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів. ПРН3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності. ПРН4. Аналізувати музичні твори з визначенням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту. ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію. ПРН8. Демонструвати музично-аналітичні навички а процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій. ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом. ПРН17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.
Загальні компетентності		ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

	ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК12. Здатність працювати автономно. ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК19 Здатність дотримуватися професійних та етичних норм поведінки. ЗК20. Здатність дотримуватись правил та норм охорони праці, гігієни праці та вимог пожежної безпеки.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності. СК2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності. СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва. СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності. СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу. СК11. Здатність оперувати професійною термінологією. СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків. СК17. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності. СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.
Професійні компетентності	ПК5. Здатність визначати напрями, види та способи підвищення рівня власних педагогічних та фахових компетентностей.
Зміст навчальної дисципліни	<u>Тематика індивідуальних занять з дисципліни:</u> <i>Тема 1.</i> Коректне прочитання авторського тексту та опанування фактури музичного твору на етапі його розбору. <i>Тема 2.</i> Навички раціональної аплікатури під час розбору нових творів програми. <i>Тема 3.</i> Розвиток технічних можливостей здобувача з урахуванням рівня підготовки та індивідуальних фізично-моторних особливостей <i>Тема 4.</i> Опрацювання окремих елементів або фрагментів музичного твору. <i>Тема 5.</i> Особливості роботи над творами віртуозного складу. <i>Тема 6.</i> Принципи опрацювання кантиленних творів. <i>Тема 7.</i> Вдосконалення слухо-рухової координації на матеріалі вивченого твору.

Тема 8. Вдосконалення артикуляційних навичок для технічно досконалого відтворення фактури твору.

Тема 9. Робота над фактурою як комплексом засобів музичної виразності.

Тема 10. Жанрові особливості танців у старовинних сюїтах.

Тема 11. Специфіка виконання орнаментики у творах композиторів різних стильових епох.

Тема 12. Опрацювання прийомів гри відповідно до стилістичних і жанрових особливостей тематизму.

Тема 13. Формування виконавських навичок для стилістично достовірного відтворення музики від бароко до сучасності.

Тема 14. Розвиток музичного мислення засобами міжмистецьких асоціацій (література, живопис).

Тема 15. Опрацювання ритмічних, штрихових і динамічних характеристик творів малої форми з урахуванням стильово-жанрових особливостей.

Тема 16. Розвиток творчої самостійності та виконавської ініціативи у процесі музичного інтерпретування.

Тема 17. Розвиток навичок цілісного виконання творів великої форми.

Тема 18. Розвиток тембрального уявлення та колористичних можливостей фактури на прикладі творів програми.

Тема 19. Виявлення виконавського комплексу засобів виразності у творах епохи класицизму та романтизму.

Тема 20. Стилiстичнi та жанровi особливостi оригiнальних творiв українських композиторiв ХХ – першiєї чвертi ХХI столiття.

Тема 21. Коригування самостійної роботи здобувача освіти.

Тема 22. Формування виконавської поетики: художні засоби та інтерпретаційні рішення.

Програмні вимоги:

1 курс

1 семестр

Технічний матеріал: гами, вправи, етюди.

Художній матеріал:

Форма поточного контролю – академічний концерт.

Програма орієнтовно 10 хвилин (не регламентована).

Форма семестрового контролю – екзамен.

твір великої форми (концерт, соната, сюїта, варіації, рондо);

віртуозний твір/кантилена п'єса;

поліфонічна п'єса (для бандуристів, гітаристів) / оригінальний твір.

2 семестр

Технічний матеріал: гами, вправи, етюди.

Художній матеріал:

	Форма поточного контролю – академічний концерт. Програма орієнтовно 10 хвилин (не регламентована). Форма семестрового контролю – екзамен. твір великої форми (концерт, соната, сюїта, варіації, рондо); віртуозний твір/кантиленна п'єса; поліфонічна п'єса (для бандуристів, гітаристів) / оригінальний твір. <u>2 курс</u> <i>3 семестр</i> Технічний матеріал: гами, вправи, етюди. Художній матеріал: Форма поточного контролю – академічний концерт. Програма орієнтовно 10 хвилин (не регламентована). Форма семестрового контролю – екзамен. твір великої форми (концерт, соната, сюїта, варіації, рондо); віртуозний твір/кантиленна п'єса; поліфонічна п'єса (для бандуристів, гітаристів) / оригінальний твір. <i>4 семестр</i> Технічний матеріал: гами, вправи, етюди. Художній матеріал: Форма поточного контролю – академічний концерт. Програма орієнтовно 10 хвилин (не регламентована). Форма семестрового контролю – екзамен. твір великої форми (концерт, соната, сюїта, варіації, рондо); віртуозний твір/кантиленна п'єса; поліфонічна п'єса (для бандуристів, гітаристів) / оригінальний твір. <u>3 курс</u> <i>5 семестр</i> Технічний матеріал: гами, вправи, етюди. Художній матеріал: Форма поточного контролю – академічний концерт. Програма орієнтовно 10 хвилин (не регламентована). Форма семестрового контролю – екзамен. твір великої форми (концерт, соната, сюїта, варіації, рондо); віртуозний твір/кантиленна п'єса; поліфонічна п'єса (для бандуристів, гітаристів) / оригінальний твір. <i>6 семестр</i> Технічний матеріал: гами, вправи, етюди. Художній матеріал: Форма поточного контролю – академічний концерт. Програма орієнтовно 10 хвилин (не регламентована). Форма семестрового контролю – екзамен. твір великої форми (концерт, соната, сюїта, варіації, рондо);
--	--

	віртуозний твір/кантиленна п'єса; поліфонічна п'єса (для бандуристів, гітаристів) / оригінальний твір. <u>4 курс</u> <i>7 семестр</i> Художній матеріал: Форма поточного контролю – академічний концерт. Програма орієнтовно 10 хвилин (не регламентована). Форма семестрового контролю – екзамен. твір великої форми (концерт, соната, сюїта, варіації, рондо); віртуозний твір/кантиленна п'єса; поліфонічна п'єса (для бандуристів, гітаристів) / оригінальний твір. <i>8 семестр</i> Художній матеріал: Форма поточного контролю – академічний концерт. Програма частково складається із творів програми атестаційного іспиту. Форма семестрового контролю – екзамен. твір великої форми (концерт, соната, сюїта, варіації, рондо); віртуозний твір/кантиленна п'єса; поліфонічна п'єса (для бандуристів, гітаристів) / оригінальний твір.
Види занять	Індивідуальні, самостійна робота
Методи навчання	Словесні методи (бесіда, пояснення); наочні методи (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи (вправи, пошук, відпрацювання); індуктивний метод (від часткового до загального); репродуктивний, пояснювально-ілюстративний метод (відтворення як засіб повторення); творчі, проблемно-пошукові методи (творчо-пізнавальна діяльність; аналіз та порівняння індивідуальної творчості; створення нового, оригінального); відеометод (перегляд); самостійна робота (пошук шляхів вирішення завдань, робота з літературою).
Форми, методи та критерії оцінювання	Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Поточний контроль (має 60 балів): оцінюється індивідуальна презентація виконавської роботи на академічному концерті (має 40 балів) та діяльність здобувача під час підготовки художньої програми до поточного та семестрового контролю (має 20 балів). Семестровий контроль (має 40 балів): індивідуальна презентація виконавської роботи під час екзамену у 1– 8 семестрах.

	Умовою допуску до семестрового контролю є виконання програми освітнього компонента й отримання за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60. Із критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів поточного та семестрового контролю і послідовністю накопичення балів студентів ознайомлюють на першому аудиторному занятті та за посиланням https://docs.google.com/document/d/17dAxfZHlnStzjTk6mjjM3-oqAVaeW9zd/edit?usp=sharing&oid=114520142602574643901&rtpof=true&sd=true
Особливості та політики дисципліни	Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі освіти комунікують завдяки таким засобам, як Moodle, листування через e-mail, посилання на google диск, Messenger, Google Meet (відеотелефонний зв'язок), документи Google (онлайн-текстовий редактор). Від студентів очікується регулярне відвідування усіх занять згідно з розкладом. Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності. В Університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.
Рекомендовані джерела інформації	Дутчак, В. (1996). <i>Розвиток професійних засад бандурного мистецтва 1970–1990 рр. Творчість і виконавство</i> (Автореф. дис. канд. мистецтвознавства). НМАУ. Костогриз, С. (2016). <i>Виконавство на балалайці Харківщини як складова українського музичного мистецтва</i> (Автореф. дис. канд. мистецтвознавства). Харків. Мандзюк, Л. (2007). <i>Ансамблево-виконавська творчість бандуриста: мистецтвознавчий та психолого-педагогічний аспекти</i> (Автореф. дис. канд. мистецтвознавства). Харків. Міхєєв, Б. (2002). <i>Акустичні закономірності звукоутворення на домрі</i>. ОНМЦ. Овчарова, С. В. (2007). Початкова робота над вокалом як частина професійної підготовки бандуриста-співака. <i>Музикознавча думка Дніпропетровщини</i>, (3). Ткаченко, В. М. (2015). <i>Методичні рекомендації для студентів ВНЗ культури і мистецтва спеціалізація «Народні інструменти»: «Гітарний стиль Р. Дієнса (на прикладі сюїти “Пам’яті Віла-Лобоса”)</i>». ХНУМ

	імені І. П. Котляревського. Юрченко, О. (2015). <i>Жанрово-стильові засади професійного цимбального мистецтва України</i> (Дис. канд. мистецтвознавства). Харків.
--	--

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Фах» (фахова профілізація «Народні інструменти (бандура, гітара, балалайка, домра, цимбали)»), затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського, протокол №9 від 26 червня 2025 р.